

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ У СФЕРІ ДОЗВІЛЛЯ

УДК 378.013.42

Н. О. Максимовська

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ У СФЕРІ ДОЗВІЛЛЯ: АНІМАЦІЙНИЙ ПІДХІД

З кінця ХІХ ст., коли за рубежем тільки формувалися наукові підвалини соціальної педагогіки, і нині, коли формуються сучасні вітчизняні наукові школи цієї галузі педагогічної науки, одним з провідних завдань є усталення категорії «соціально-педагогічна діяльність» (далі СПД), визначення її сутності та особливостей застосування. За понад двадцять років на пострадянському просторі відбуваються наукові дискусії, які є рушійною силою подальшого поглиблення теорії і практики соціальної педагогіки. Актуальності щодо з'ясування специфіки СПД додають зміни соціально-культурних умов життєдіяльності, особливості соціальних суб'єктів, які суттєво впливають на протікання їх соціалізації та соціального виховання. Відтак, соціально-виховне спрямування різних сфер соціальної життєдіяльності, зокрема дозвілля, потребує подальшого вивчення. На часі дослідження підходів, які покладаються в основу СПД у різних елементах системи соціального виховання. На нашу думку, провідним методологічним підґрунтям для соціально-педагогічного вдосконалення сфери дозвілля, є концепція анімації, яка знаходиться у стані розробки.

Ідеї анімації як основи для обґрунтування анімаційного підходу аналізували Л. Волик, Т. Лесіна, Є. Мамбеков, Л. Тарасов, І. Шульга, М. Ярошенко та інші вчені. До глибоких наукових досліджень й практичного втілення соціально-педагогічних завдань зверталися вітчизняні учені О. Безпалько, І. Зверева, О. Караман, Ю. Поліщук, І. Трубавіна, А. Рижанова, С. Харченко та інші, але особливості соціально-педагогічної діяльності у сфері дозвілля, зокрема з використанням анімаційного підходу висвітлено не було. Отже, виникає необхідність не тільки розглянути сутнісні особливості, але й означити специфіку застосування соціально-педагогічної діяльності у досліджуваній сфері дозвілля, зокрема із висвітленням анімаційного спрямування.

Таким чином, метою статті буде розкриття сутності соціально-педагогічної діяльності як універсальної категорії соціально-педагогічного знання, що дозволяє використовувати її у різних соціальних сферах, зокрема дозвіллевій, зважаючи на те, що концепт СПД є умовою розуміння сутності подолання протиріччя між теорією і практикою соціальної педагогіки. Завданням публікації є виявлення

сутності анімаційного підходу до соціально-педагогічної діяльності у сфері дозвілля.

Обстоюючи думку, що соціально-педагогічна діяльність є механізмом реалізації соціального виховання в усіх сферах соціуму, означимо основні теоретичні орієнтири СПД. Вважаємо, що поглиблення її розуміння залежить від філософського трактування людської діяльності та конструкту «соціально-педагогічне».

Загальновідомо, що діяльність у філософії – специфічно людський спосіб ставлення до світу; у психології – поняття, що характеризує функцію індивіда в процесі його взаємодії з оточуючим світом, має суспільний характер і визначається суспільними умовами буття [9, с. 118 – 119]. Діяльність – специфічна людська форма активного ставлення до оточуючого світу, зміст якої складає його доцільну зміну та перетворення. Сутність людської діяльності постає у наступних характеристиках, які мають безпосереднє відношення до СПД: творчий характер, перетворювальна дія, універсальність, усвідомленість; відбувається в процесі пізнання природного і соціального середовища; цілеспрямованість, передбачений результат, моделювання процесу досягнення; здійснюється за допомогою знарядь (технологій, методик); має соціальний характер, представлена сукупністю суспільних відносин; рушійна сила діяльності – потреба [1, с. 25].

Необхідність інтегративного дослідження поняття «соціально-педагогічне» доводить О. Складар, який аналізує цю дефініцію в категоріальному апараті соціального пізнання. Перспективи запровадження соціально-педагогічної діяльності узгоджуються з наступним твердженням ученого: «Поняття соціально-педагогічного є плідним та перспективним концептом, здатним ефективно слугувати розвиткові соціально-філософського, філософсько-історичного, антропологічного, історичного, культурологічного, педагогічного пізнання. Воно дає можливість створити цілісну, якісно специфічну та водночас суттєво значиму картину історичного процесу як процесу руху людиноформуючих чинників; демонструє внутрішнє переплетіння стихійних та організованих, свідомих та несвідомих, керованих та некерованих форм соціалізації, окультурення людини та перетворення її на «суб'єктивний фактор» історії» [6, с. 15]. Такий доволі широкий соціально-філософський підхід відбиває можливість соціально-виховного регулювання суспільної життєдіяльності через СПД. На нашу думку, саме таке трактування, що базується на поєднанні та взаємному збагаченні «соціального та педагогічного» має стати основою визначення сутності СПД на сучасному етапі розвитку соціальної педагогіки.

Соціально-педагогічна діяльність є однією з різноманітних системних форм людської активності, в процесі якої відбувається зміна та перетворення людини та людських мас у напрямку олюднення, окультурення та соціалізації, наближення до певної конкретно-історичної соціально-необхідної моделі. Вона є системною з точки зору організації

її внутрішньої структури та з точки зору її соціального функціонування. Соціально-педагогічна діяльність як створення соціального індивіда з індивіда біологічного має своїм суб'єктом та об'єктом як суспільство як таке, так і соціальні групи та окремих індивідів, перебігає за умов конкретного історичного, соціального та культурного середовища під активним впливом та «участі» цього середовища в людино-формуючих процесах, розгортається як в локальному часі життя кожного окремого покоління, так і в загальноісторичному часі існування людства. Таким чином, соціально-педагогічна діяльність є відкритою системою [6]. Звернення ученого до системних ознак СПД, поширення на різні соціальні суб'єкти є необхідним для розуміння СПД у сфері дозвілля.

Маємо зважати на те, що соціально-педагогічна діяльність є унікальною за власною сутністю. «Ні за яких умов не є мотивованим намагання обмежити соціально-педагогічне знання проблемами соціальної роботи, допомоги або профілактики, тобто емпіричними та прикладними його формами» [10, с. 91].

Однак хибним є розуміння її тільки як «цілеспрямоване формування людини відповідно до «соціального замовлення», оскільки, саме зустрічна активність соціальних суб'єктів робить СПД затребуваною у демократичному соціумі. Відповідно до цього не можемо погодитися, наприклад, з О. Щербиною-Яковлевою, що «завданнями соціально-педагогічного процесу в його об'єктивних вимірах є привчання до соціальної дисципліни, формування здатності до сприйняття соціальних ролей, звички до координації і субординації в межах мікро-, мега- і макросоціуму (соціалізація), формування історично і соціально обумовленого світогляду, засвоєння технік і технологій соціальної діяльності (освіта, окультурювання)...», водночас раціональне зерно міститься у розумінні ученим того, що «...соціально-педагогічна допомога слабким і старим, специфічна соціально-педагогічна робота в пенітенціарній сфері, внутрішньо-конфесійна соціально-педагогічна підтримка існування релігійних спільнот тощо» [10, с. 94] мають бути компонентами соціально-педагогічного процесу.

Очевидно, що в сучасних умовах «соціальне замовлення», «привчання», «формування здатності», «звички до субординації» без урахування специфіки СПД на засадах принципу гуманізму та превалюванням загальнолюдських цінностей не є актуальним, існує загроза авторитаризації поглядів на сутність СПД, що може призвести до негативних наслідків.

Не зайвим є зауваження О. Селивоненко про те, що результати соціально-педагогічної діяльності можуть мати реакційний характер, коли вона закріплює процес деперсоналізації людини, її відчуження від самої себе та від суспільства, консервативний характер, коли обмежується лише закріпленням пануючих соціальних цінностей та форм її поведінки, та поступально-гуманістичний у випадках, коли соціально-педагогічна діяльність протистоїть відчуженню та різного

роду придушенню та пригніченню людини, сприяє її розвитку як соціально-активної особистості [5]. Отже, необхідним є пошук нових підходів у різноманітних соціальних сферах, що сприятимуть виявленню істинної суті СПД.

О. Селівоненко бачить причини невідповідності теорії та практики у неквапливості долати традицію визначення доленосних стратегій соціального та культурного розвитку на основі «керівних установок», ігноруючи альтернативні концепції та технології, що виникають у спробах обґрунтувати затребувану нашою епохою оновлену парадигму пізнання складних соціальних об'єктів [5].

Гуманне суспільство ставить за мету регулювання соціального виховання у процесі сходження на більш високий щабель культурного прогресу, що зумовить інтенсифікацію соціального розвитку соціальних суб'єктів. Отже, соціальна педагогіка шукає нові підходи та засоби виходячи зі своєї специфіки. Відповідно, це стосується і практичного втілення соціальної педагогіки – соціально-педагогічної діяльності. Існування в дії – специфічна людська форма активного ставлення до оточуючого світу, змістом якої є цілеспрямоване освоєння та перетворення цього світу. Існують чотири елементи будь-якої людської діяльності – люди, фізичні речі, символи та зв'язки між ними. Необхідність їх постійного відновлення породжує нові типи суспільної діяльності, що утворюють базову структуру у багатоманітній системі суспільства. Серед сфер суспільної діяльності: матеріальна, духовна, регулятивна або управлінська, діяльність обслуговування. Всі вони у поєднанні, забезпечуючи необхідні умови будь-якої людської діяльності, водночас утворюють передумови життєздатності суспільства в цілому [7].

Зважаючи на досить широке значення «соціально-педагогічного» як визначального для розуміння СПД, на нашу думку, соціально-педагогічна діяльність має ознаки перетворюючої, духовної, регулятивної та соціальної в інтегративному поєднанні. Саме таке розуміння дозволяє нам говорити про нероз'єднаність складових у терміні, що аналізується. Ці позиції змістовно поєднують:

- виховний компонент (педагогічний), як складову духовної діяльності, завдяки ціннісній та духовній орієнтації соціальних суб'єктів й можливості побудови соціально-педагогічного процесу з усіма необхідними системними елементами;
- регулюючий через обґрунтування та забезпечення спеціальних обставин на різних рівнях соціального середовища у процесі соціально-педагогічної діяльності з метою реалізації соціального виховання;
- соціальний (у вузькому розумінні, адже у широкому смислі людська діяльність не може бути не соціальною), оскільки здебільшого спрямована на гармонізацію соціальної життєдіяльності, у реальному соціальному просторі, із конкретними соціальними суб'єктами;
- перетворюючий, оскільки базується на виявленні протиріч, пошуку шляхів їх подолання і гармонізації для урівноваження й

подальшого розвитку демократичного соціального існування у площині інтеграції та посилення соціально-виховного спрямування соціальних сфер.

Враховуючи вищевказане, на нашу думку, нині затребуваний інтегрований підхід до СПД, який відбиває явище мультипарадигмальності в соціальній педагогіці й уможливорює її поглиблення й розгортання у площину різних сфер соціальної життєдіяльності (І. Зверева, О. Безпалько – створення умов для позитивної соціалізації, А. Рижанова – соціальне виховання в широкому смислі як культуровідповідне регулювання та вдосконалення соціальної життєдіяльності, М. Гурьянова – формування життєстійкості в соціальному просторі, А. Арнольд – феномен активної соціальної дії, В. Бочарова – випереджальний ініціюючий вплив).

Оскільки сутність СПД у регулюванні (злагоженості) на всіх рівнях із урахуванням специфіки сфери запровадження, спиратимемось на принцип гармонізації, який обґрунтовано А. Рижановою, котрий є провідним для соціальної педагогіки інформаційної доби. Він стосується «у соціальній педагогіці, з одного боку, соціального розвитку людини (інших соціальних суб'єктів) – злагоженого набуття різних форм (сімейної, етнічної, професійної, громадянської тощо) та рівнів (біологічного, фізичного, душевного, духовного) соціальності і узгодження з індивідуальністю протягом життя. З другого боку, створення у соціумі для цього сприятливих умов – координація, регулювання й зміцнення позитивних виховних впливів соціального середовища та нейтралізація негативних через залучення самої особистості, інших соціальних суб'єктів у цей процес для взаємкорисного соціального розвитку і суб'єкта, і середовища» [3, с. 385].

Отже, на основі цього принципу загальною метою СПД є створення й активізація механізму (засобу для перетворення відповідно до теоретичних узагальнень) гармонізації життєдіяльності соціальних суб'єктів і соціального середовища у процесі набуття соціальності на різних рівнях соціального буття, розгортання процесу гуманізації соціальної життєдіяльності, завдяки виявленню та посиленню позитивних соціальних впливів та нівелюванню негативних. В залежності від конкретного соціально-педагогічного дослідження ця мета, зберігаючи основні позиції, трансформується та звужується у відповідності до предмета дослідження.

Завданнями СПД у загальному розумінні є діагностування стану соціальної життєдіяльності соціального суб'єкта і середовища його буття, визначення специфіки впливу факторів соціального середовища на процес соціалізації, виявлення можливостей запровадження соціально-виховного позитивного впливу, розробка та реалізація методів та методик урівноваження соціального розвитку соціальних суб'єктів та педагогізації соціального середовища.

А. Малько(А. Рижанова) визначила особливості СПД, які полягають в тому, що вона має активний характер, реалізується на протязі життя людини, в процесі її реалізації створюється механізм самовдосконалення соціуму, застосовується на різних рівнях соціальних спільнот (група, соціум), зорієнтована на роботу з усіма категоріями дітей та дорослих, із сім'ями, різноманітними групами, колективами незалежно від наявності проблем з пріоритетом виховних функцій, ґрунтується на потребах людини і спільнот, реалізується за їх участю, зосереджена на усуненні причин, а не на боротьбі з їх наслідками [8, с. 33].

Вказані наукові висновки, дають підстави стверджувати, що СПД – регулювання процесу соціального виховання соціальних суб'єктів в усіх сферах соціуму з метою розвитку соціальності [4, с. 14]. Враховуючи єдність СПД як процесу, можливість її поширення на різні сфери нині актуалізується дослідження провідних (поряд із загальними) підходів, які стають провідними для різних соціальних сфер. Наприклад, у пенітенціарній сфері – ресоціалізаційний підхід (О. Караман), у територіальній громаді – інтегруючий (О. Безпалько), у сімейному середовищі – родиноцентристський (І. Трубавіна), у сфері соціального захисту – реабілітаційний та інші. Вважаємо, що для запровадження СПД у сфері дозвілля провідним є анімаційний підхід.

Квінтесенцією розуміння об'єктивності його виникнення є наступне твердження: «Анімація – соціальна відповідь на виклик власної еволюції людства» [2]. У гуманітарному науковому знанні використовується поняття анімації у різних контекстах (соціокультурному, соціальному, педагогічному, соціально-педагогічному).

Анімаційний підхід до соціально-педагогічної діяльності має витоки з гуманістичних ідей різних часів (І. Кант, Е. Роттердамський, Е. Фром), зростає на роботах класиків педагогіки (Й. Песталоцці, В. Сухомлинський, С. Шацький), ґрунтується на ідеях соціальних педагогів (В. Бочарова, М. Гурьянова, А. Рижанова), утверджується в сучасних дослідженнях анімації (Л. Тарасов, І. Шульга). З розвитком цього підходу, анімація, яка має витоки зі сфери дозвілля, претендує на методологічний підхід до організації процесу соціального виховання, який є засобом активізації громадської активності, гармонізації інформаційного соціуму через розвиток соціальності соціальних суб'єктів. Таким чином, виникає необхідність повернення анімації до власних дозвіллевих джерел, але вже з тими характеристиками, які дозволяють визначати її специфіку як підходу до здійснення соціально-педагогічної діяльності. Отже, сфера дозвілля в цьому випадку є простором для реалізації соціально-позитивних можливостей соціальних суб'єктів, а анімація просоціальним каталізатором цього процесу.

На нашу думку, анімаційний підхід до СПД – це модель регулювання соціального виховання на основі розуміння анімації як

соціально-культурного явища та виокремлення її соціально-педагогічного аспекту.

Обґрунтування анімаційного, як одного з новітніх підходів до реалізації соціально-педагогічної діяльності, передбачає врахування: аналізу соціально-культурних передумов актуалізації активної духовно-соціально спрямованої діяльності, як провідної в реалізації механізму соціального виховання у сфері дозвілля; наукових уявлень про сутність соціально-педагогічної діяльності як механізму реалізації завдань соціальної педагогіки, зокрема у сфері дозвілля; трактування поняття «анімація» не тільки через розшифрування власне дефініції, а розгляд сутнісних специфічних основ анімації як соціально-культурного та соціально-виховного явища; врахування можливостей анімації в системі соціального виховання соціальних суб'єктів та соціально-педагогічних підсистемах структурних елементів сфери дозвілля.

Анімаційний підхід ґрунтується на позиції про те, що анімація – просоціальний каталізатор соціальної творчості, соціальної суб'єктності, під час запровадження якого шляхом прогресивного розвитку вдосконалюється соціальність, анімація – мотивація в дії, створення умов для визволення сутнісних потреб особистості, яка вдосконалює соціум. Суб'єктність виражає ставлення людини до себе як діяча та проявляється у вчинках, є характеристикою соціально зрілої особистості. Соціальний суб'єкт вибудовує ціннісне ставлення до важливіших сторін суспільного життя, що передбачає активну, самодетерміновану поведінку людини у різних соціальних системах, яка виявляється в усвідомленому виборі певного типу соціальної поведінки з урахуванням вимог ситуації, норм та цінностей. Ключовою умовою для характеристики соціальної суб'єктності є вільний умотивований, соціально-позитивний вибір. Під час реалізації анімаційного підходу створюються умови для такого вільного вибору. Творче ставлення до соціального буття в усіх його проявах можливе, на нашу думку, на високому рівні соціальності, тобто глибоко пов'язане з процесом соціального виховання. Творення – це акт доброї волі, соціальне творення – акт доброї волі у напрямі соціального вдосконалення. Дійсно, соціальна сутність людини – в творчості, а механізм одухотворення людини – анімація. Отже, соціальна творчість засобами анімації постає у мотивованій діяльності, яка сама по собі є творчою і може привести до встановлення соціальних стосунків нової якості.

Завдяки анімаційному підходу до СПД відбувається регулювання соціального виховання на основі вироблення позитивного ціннісного ставлення до соціального життя на різних рівнях активної взаємодії, безпосередньої участі, виявленні потенціалу та перетворення з метою соціально-творчої самореалізації.

Таким чином, розглянувши особливості СПД, було визначено, що анімацію можна розглядати як соціально-виховний ресурс, який перетворюється на підхід завдяки якому підвищується рівень соціальної

самоактивності особистості й груп, гармонізується соціальне існування соціальних суб'єктів, вдосконалюються умови життя в соціумі. Завдяки такому потенціалу анімацію можна використовувати для вдосконалення процесу соціального виховання.

Анімація як соціально-педагогічне явище має власні характеристики – сприяння налагодженню взаємодії, одухотворяючий, консолідуючий характер, прояв мотивованої суб'єктності особистості, виявлення прихованого позитивного потенціалу, пряма участь людини, стимуляція ініціативи та активності, надання можливості соціальної самореалізації. У сфері дозвілля до вказаного приєднується власна специфіка, зумовлена специфікою цієї сфери: вільний вибір діяльності, цінність самої цієї діяльності, непримусова регламентація, реалізація всіх функцій в комплексі.

Виходячи з вищезазначеного, можна стверджувати, що на сучасному етапі «анімаційна діяльність» вийшла за межі дозвілля, що дозволило їй здобути нові характеристики. Обстоюємо думку, що анімація є показником якості соціального буття – оздоровленого, одухотвореного, оживленого, творчого. Анімаційний підхід, який природно «виріс» зі сфери дозвілля, в умовах обґрунтування соціальної педагогіки дозвілля стає провідним для реалізації СПД в означеній сфері.

В анімаційному підході поєднуються: ідеї посилення соціально-виховного спрямування сфери дозвілля в умовах демократизації суспільної життєдіяльності, можливості розвитку соціальності непримусовими засобами, ефективне регулювання соціально-виховних впливів через активізацію позитивних умов соціального вдосконалення у процесі соціально-педагогічної діяльності.

Загалом анімаційний підхід до СПД дозволяє, спираючись на внутрішню самосвідомість (індивідуальна складова) через спів-буття, спів-дію з іншими, гармонізувати зовнішню (соціальна складова) в усіх його проявах. Анімаційний підхід до СПД загалом: уможливорює непримусовий розвиток соціальної суб'єктності, яка є передумовою соціальної творчості, в узгодженні з потребами особистості, групи, соціуму; дозволяє здійснювати перетворювальну діяльність завдяки власній вдосконалюючій активності соціальних суб'єктів; гармонізує процес набуття соціальності через узгодження прагнень особистості й групи та умов соціального середовища; виявляє й активізує соціально-виховні ресурси середовища, в якому запроваджується; уможливорює пряму участь соціальних суб'єктів у вдосконаленні соціальної життєдіяльності; посилює позитивний соціальний вплив, нівелює негативний.

Сфера дозвілля – складова соціального простору, в якій мають створюватися умови для задоволення широкого кола дозвіллевих потреб, реалізація котрих сприятиме вільному виявленню прагнень до просоціальної діяльності особистості і груп. Дозвіллезе середовище – це простір для реалізації соціального виховання через надання соціальним

суб'єктам розмаїття можливостей непримусової соціальної самореалізації. У ній функціонують певні структури та заклади, які через ефективне керування активізуються для підвищення соціально-виховного потенціалу. У сфері дозвілля має бути інтегруючий компонент, завдяки якому уможливлється об'єднання зусиль, він і стає системоутворюючим фактором для реалізації соціально-педагогічної діяльності в межах відкритої системи в дозвіллевому просторі. Активність для здійснення соціально-педагогічної діяльності надається переважно соціальним суб'єктам (людина, група, соціум), щоб система поступово ставала самокерованою.

Анімаційний підхід до СПД у сфері дозвілля: розкриває сутність дозвіллевих потреб соціальних суб'єктів та просоціальних способів їх реалізації; реалізується за їх власною потребою і бажанням у вільній діяльності; переважно залучається інфраструктура сфери дозвілля до реалізації завдань соціального виховання; здійснюється на різних рівнях соціального середовища; дозволяє соціальним суб'єктам виявляти соціальну активність із перетворення соціальної дійсності; сприяє соціально позитивному дозвіллю на відміну від негативних проявів у цій сфері (творчість на відміну від споживацтва).

Таким чином, в сучасній вітчизняній соціально-педагогічній науці має бути сформований напрям визначення сутності соціально-педагогічної діяльності через взаємопроникнення попередніх підходів, що дає можливість вивести науковий аналіз на наступний рівень і характеризувати СПД як універсальний механізм гуманного виховного регулювання соціальної дійсності на різних рівнях організації соціального середовища. Отже, СПД таке глибоке та багатогранне явище, що є необхідність розглядати його з різних боків, яка закладе основи розповсюдження на різні сфери соціального буття. Зважаючи на попередній аналіз, досліджувати поняття та специфіку застосування СПД необхідно з урахуванням його невід'ємного місця в структурі наукового апарату соціальної педагогіки, оскільки, на нашу думку, на сучасному етапі розвитку цієї наукової галузі саме така невідповідність грає негативну роль у подоланні протиріч між теорією та практикою. Перспективною подальшого дослідження є структурний та змістовний аналіз соціально-педагогічної діяльності у сфері дозвілля з урахуванням анімаційного підходу.

Список використаної літератури

- 1. Вілков В.Ю.** Людина і світ: Навчальний посібник / В.Ю. Вілков., О.І. Салтовський. – Київ : Центр навчальної літератури, 2004. – 352 с.
- 2. Мамбеков Є.Б.** Организация досуга во Франции: анимационная модель : автореф. дис...канд. пед. наук / Є.Б. Мамбеков. – СПб, 1992. – 18 с.
- 3. Рижанова А. О.** Принцип гармонізації в соціальній педагогіці / А. О. Рижанова // Енциклопедія фахівців соціальної сфери – 2-ге вид. / За ред. проф. І. Д. Звереві. – Київ, Сімферополь : Універсум, 2013. – 536 с.

4. Рижанова А.О. Розвиток соціальної педагогіки в соціокультурному аспекті : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. пед. наук : спец. 13.00.05 «Соціальна педагогіка» / А. О. Рижанова. – Луганськ, 2005. – 44 с. **5. Селивоненко О. Г.** Ценностные ориентации социально-педагогической деятельности на современном этапе развития социальной педагогики / О. Г. Селивоненко // Образование и общество. – 2001. – № 5. – С. 224 – 231. **6. Скляр О. П.** Поняття «соціально-педагогічне» в категоріальному апараті соціального пізнання : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філ. наук : спец. 09.00.03 – соціальна філософія та філософія історії / О. П. Скляр. – Київ, 2000. – 20 с. **7. Социальная философия** [Електронний ресурс] : Режим доступу socfil.narod.ru/glava_3.htm – Назва з екрана. **8. Соціальна педагогіка.** Ч. 1. Основи соціальної педагогіки : конспект лекцій / [укл. А. О. Малько]. – Х. : ХДАК, 1998. – 59 с. **9. Философский словарь** / Под ред. И. Т. Фролова. – М., 1986. – С. 118 – 119. **10. Щербина-Яковлева О.Ю.** Інтегрований соціально-педагогічний процес як рушійна сила соціокультурного розвитку / О.Ю. Щербина-Яковлева // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – 2010. - № 8 (10). – С. 90 – 95.

Максимовська Н. О. Соціально-педагогічна діяльність у сфері дозвілля: анімаційний підхід

У статті розглядається поняття «соціально-педагогічна діяльність» у взаємній єдності компонентів, що його складають. Визначаються особливості соціально-педагогічної діяльності відповідно до її призначення у системі сучасного гуманітарного знання. Акцентується на взаємозв'язку теорії і практики соціальної педагогіки, яка має відобразитися через сутнісні ознаки соціально-педагогічної діяльності як практичного втілення соціального виховання. Досліджується можливість застосування означеної діяльності у сфері дозвілля, для чого має застосовуватися анімаційний підхід. Надається стисла характеристика анімаційного підходу як провідного для реалізації завдань соціальної педагогіки у сфері дозвілля.

Ключові слова: соціально-педагогічна діяльність, сфера дозвілля, анімаційний підхід.

Максимовская Н. О. Социально-педагогическая деятельность в сфере досуга: анимационный подход

В статье рассматривается понятие «социально-педагогическая деятельность» во взаимном единстве компонентов, которые его составляют. Определяются особенности социально-педагогической деятельности в соответствии с ее предназначением в системе современного гуманитарного знания. Акцент делается на взаимосвязи теории и практики социальной педагогики, которая отражается в существенных признаках социально-педагогической деятельности как

практического воплощения социального воспитания. Исследуется возможность применения указанной деятельности в сфере досуга, для чего применяется анимационный подход. Приводится краткая характеристика анимационного подхода как ведущего для реализации заданий социальной педагогики в сфере досуга.

Ключевые слова: социально-педагогическая деятельность, сфера досуга, анимационный подход.

Maksimovskaya N. O. Social-pedagogical activity in leisure sphere: animation approach

The article reviews the definition of “social-pedagogical activity” in mutual unity of components forming it. The features of social-pedagogical activity are being defined according to its purpose in modern humanitarian knowledge system. Accents were made towards interconnection of theory and practice of social pedagogy, which is reflected in essential attributes of social-pedagogical activity as practical embodiment of social education. The possibility of using said activity in leisure sphere is being studied, for which an animation approach is being used. A short characteristic of animation approach as a leading one for realization of tasks for social pedagogy in leisure sphere is being given.

Special is the meaning given to ambiguity of influence of social-pedagogical activity depending on understanding it as a mechanism of democratic regulation or a “social order” execution control instrument. Thereby a feature of animation approach is being actualized, which is being revealed in the meaning of term “animation” itself, as intensification and inspiration of social life, as well as its regulation role in leisure sphere. The usage of animation approach towards social-pedagogical activity in leisure sphere was scientifically justified.

Key words: social-pedagogical activity, leisure sphere, animation approach.

Стаття надійшла до редакції 16.09.2013 р.

Прийнято до друку 25.10.2013 р.

Рецензент – д. п. н., проф. Рижанова А. О.

УДК 379.82-053.67

Д. Ю. Малков

**ТЕХНОЛОГІЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОГО
ДОЗВІЛЛЯ МОЛОДІ**

Соціокультурна діяльність сучасних клубів характеризується розвитком якісно нового рівня можливостей використання різноманітних